

Mikroyritysten suojautuminen korkoriskiltä

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden ja matkailun ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Tradenomi
Opinnäytetyö
Syksy 2018
Elisa Koskela

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden koulutusohjelma
KOSKELA, ELISA:

Mikroyritysten suojauminen korko-
riskiltä

Tradenomin opinnäytetyö, 34 sivua, 2 liitesivua

Syksy 2018

TIIVISTELMÄ

Tässä opinnäytetyössä käsitellään mikroyritysten suojautumista korkoriskiltä. Opinnäytetyön toimeksiantajana on pankki ja tutkimuskohteena ovat heidän mikroyrityisasiakkaat. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää ovatko mikroyritykset tietoisia korkosuojaustuotteista sekä koetaanko ne tällä hetkellä ajankohtaisiksi.

Opinnäytetyön teoriaosuus rakentuu kahdesta pääluvusta, jotka ovat rahamarkkinatilanne Suomessa sekä yritysluottojen suojausmenetelmät. Rahamarkkinatilanne Suomessa käsittelee lainamarkkinoita, erilaisia käytössä olevia korkoja sekä korkoriskiä. Yritysluottojen suojausmenetelmät luvussa käsitellään toimeksiantajapankin tarjoamia erilaisia korkosuojaustuotteita.

Opinnäytetyön empiirinen osuus suoritettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimuksen aineisto kerättiin haastattelujen avulla. Tutkimuksessa haastateltiin pankin mikroyritysasiakkaita. Haastatteluun osallistui seitsemän mikroyritystä. Haastatteluiden tarkoituksena oli selvittää, ovatko asiakkaat tietoisia korkosuojaustuotteista ja tiedostavatko he korkoriskin.

Tutkimuksen tulosten pohjalta voidaan todeta, että mikroyritykset ovat suojautuneet hyvin korkoriskiltä. Haastateltavat ovat tietoisia nykyisestä korkotilanteesta. He ovat myös valmistautuneet korkojen nousuun pankin tarjoamilla korkosuojaustuotteilla.

Asiasanat: mikroyritys, korkoriski, suojauminen

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Studies

KOSKELA, ELISA:

Hedging towards interest rate risk in
micro-enterprises

Bachelor's Thesis in Business Studies 34 pages

Autumn 2018

ABSTRACT

The thesis focuses on how micro-enterprises are hedging towards the interest rate risk. The thesis was commissioned by a bank and the research subjects are its customers of micro-enterprises. The purpose of this study was to explore if the micro-enterprises are aware of interest rate hedging products and if the products are current at the moment.

The theoretical section is divided into two main chapters, financial markets in Finland and the interest rate hedge in corporate loans. The chapter about financial markets includes loan markets, different kind of interest rates and risks. The chapter about the protection methods of the loans for the companies handles the rate hedging products of the client bank.

The empirical part of the thesis was conducted as qualitative research. The data was obtained by interviewing seven micro-enterprise customers. The purpose of the interview was to find out whether the customers are aware of interest rate hedging products and their interest rate risk.

Based on the results of this study, the micro-enterprises are well protected against the interest rate risk. The interviewees are aware of the interest rates's current status. They are also prepared for raising the interest rates with interest rate hedging products offered by the bank.

Key words: micro-enterprise, interest rate risk, hedging

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
1.1	Aiemmat tutkimukset	1
1.2	Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset	2
1.3	Tutkimusmenetelmät	3
1.4	Opinnäytetyön rakenne	4
2	RAHAMARKKINATILANNE SUOMESSA	6
2.1	Lainamarkkinat Suomessa	6
2.2	Erilaiset korot	8
2.2.1	EKP:n ohjaukorko	9
2.2.2	Euribor	10
2.2.3	Primekorko	11
2.2.4	Peruskorko	12
2.2.5	Eonia	13
2.3	Korkoriskit	14
3	YRITYSLUOTTOJEN SUOJAUSMENETELMÄT	16
3.1	Korkokatto	16
3.2	Korkoputki	17
3.3	Kiinteäkorko	18
3.4	Koronvaihtosopimus	19
3.5	Luoton muut suojausmenetelmät	20
3.5.1	Takaisinmaksuturva	20
3.5.2	Luottojen hajautus	21
4	CASE: PANKKI	22
4.1	Tutkimuksen toteutus	22
4.2	Tulokset	23
4.2.1	Korkojen seuraaminen	23
4.2.2	Korkojen nousuun varautuminen	24
4.2.3	Tietoisuus korkosuojaustuotteista	24
4.2.4	Nykyiset korkosuojaustuotteet	25
4.2.5	Tyytyväisyys	26
4.3	Johtopäätökset	26
5	YHTEENVETO	29

LÄHTEET

31

LIITTEET

35

1 JOHDANTO

Korkokehitys puhuttaa tällä hetkellä, koska historiassa ensimmäistä kertaa Euribor-korot ovat negatiivisia. (Suomen Pankki 2018d). Nykyinen korkotilanne on saanut ihmiset kyseenalaistamaan korkosuojaustuotteiden tarpeellisuuden. Korkeiden nousuun kannattaa varautua, koska korkojen nousu lisää yrityksen kuluja ja heikentää maksuvalmiutta.

Mikroyritys tarkoittaa pientä yritystä, joka työllistää alle kymmenen henkeä. Yrityksen vuosiliikevaihto saa olla enintään 2 miljoonaa euroa tai taseen loppusumma enintään 2 miljoonaa euroa. (Tilastokeskus 2018). Suomessa valtaosa yrityksistä kuuluu tähän kategoriaan. Näillä yrityksillä ei ole osastoa, joka suunnittelee rahoitukset ja kartoittaa riskit. Yrityksen omistajan on tehtävä valinnat rahoituksesta ja sen suojaamisesta.

Nykyisin pankin konttorilla käyminen on vähäistä. Kaikki hoidetaan mieluiten itse kotoa käsin. Nykyisin siis yhä useampi valinta tehdään ilman asiantuntijan neuvoja. Mediassa puhutaan jatkuvasti korkojen nykytilanteesta, mutta kuinka moni ymmärtää tilanteen? Kuinka moni asiakkaista varautuu korkojen nousuun? Tässä opinnäytetyössä halutaan selvittää yritysasiakkaiden tietämys korkojen nykytilanteesta ja korkosuojaustuotteista.

1.1 Aiemmat tutkimukset

Lahden Ammattikorkeakoulussa on tutkittu korkosuojaustuotteita kahdessa eri opinnäytetyössä. Nämä molemmat opinnäytetyöt kuitenkin käsittelevät henkilöasiakkaita ja heidän ottamia asuntolainojen korkosuojauskas. Yritysasiakkaiden suojautumista korkojen nousulta ei ole tutkittu. Tutkimusmenetelmänä molemmissa opinnäytetyöissä oli kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Aiheesta ei ole tehty Lahden ammattikorkeakoulussa kvalitatiivista eli laadullista tutkimusta.

Tuomo Aalto tutki opinnäytetyössään vuonna 2014, kuinka asuntolainanottaja voi suojautua korkoriskiltä. Työssään hän paneutui tarkemmin kor-

koriskiiin, elämäntilanteen muutokseen liittyviin riskeihin ja tutki riskien vaikutusta maksukykyyn. Tulokseksi opinnäytetyössä saatiin se, että asiakkaat suurimmaksi osaksi olivat tietoisia korkoriskistä. Suosituimpina keinoina suojautua korkoriskiltä olivat takaisinmaksuturva ja omatoiminen säästäminen. Korkoriskiltä suojautuneita vastaajia oli kuitenkin vain puolet. (Aalto 2014, 2-3, 73.)

Toinen vastaava tutkimus on Sari Heinäsen vuonna 2011 tehty opinnäytetyö korkoriskiltä suojautumisesta. Heinäsen opinnäytetyössä tutkittiin asuntolainanottajan tietämystä korkosuojaustuotteista ja ovatko asiakkaat suojautuneet korkojen nousulta. Asuntolainan ottajat olivat hyvin tietoisia korkoriskistä ja sen vaikutuksista. Tuloksista myös selvisi asiakkaan iän vaikuttavan käytettyyn suojausmenetelmään. Vanhemmat asuntolainanottajat jättivät helpommin ottamatta korkosuojaustuotteen, nuoret taas suojautuivat korkojen nousuilta omilla säästöillään. Tutkimus osoitti myös sukupuolten välisiä eroja. Miehet ottivat harvemmin asuntolainansa korkosuojauksen, kuin naiset. (Heinäsen 2011, 4-5, 59.)

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset

Tutkimus tehdään finanssialalla toimivalle pankille, joka toimii pankki- ja vakuutuslalla. Tutkimuskohteina ovat heidän yritysrahoitukseen liittyvät korkosuojaustuotteet. Opinnäytetyön tavoitteena on selvittää, miksi mikroyritykset ovat ottaneet tai vastaavasti eivät ole ottaneet haettuun luottoon pankin tarjoamia korkosuojaustuotteita, sekä selvittää, mitä mikroyritysasiakkaat tietävät korkosuojaustuotteista.

Opinnäytetyön päätutkimuskysymys:

- Mitä yritykset tietävät korkosuojaustuotteista?

Alatutkimuskysymykset:

- Ovatko yritykset ottaneet lainoihinsa korkosuojauksia? Jos eivät, niin miksi?

- Koetaanko korkosuojaukset tällä hetkellä ajankohtaisiksi? Miksi?

Tutkimuksessa käsitellään alle kymmenen hengen yrityksiä eli mikroyrityksiä, koska suurin osa toimeksiantajan yritysasiakkaista kuuluu tähän kategoriaan. Opinnäytetyössä käsitellään ainoastaan toimeksiantajan tarjoamia korkosuojaustuotteita ja euromääräisiä luottoja, ei valuuttaluottoja.

1.3 Tutkimusmenetelmät

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valikoitui kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus, koska opinnäytetyön tarkoituksena on saada kattavia vastauksia mikroyrityksiltä lainojen korkosuojaustuotteista. Kvalitatiivisella menetelmällä pyritään ymmärtämään tutkimuskohdetta ja selittämään sen käyttäytymistä ja päätöksiin johtaneita syitä. Tutkimuksen tulisi vastata kysymyksiin miksi, miten ja millainen. Tutkimustavassa rajoitetaan vastaajien määrä hyvin pieneksi, mutta vastauksia pyritään analysoimaan mahdollisimman tarkasti. (Heikkilä 2014, 15.)

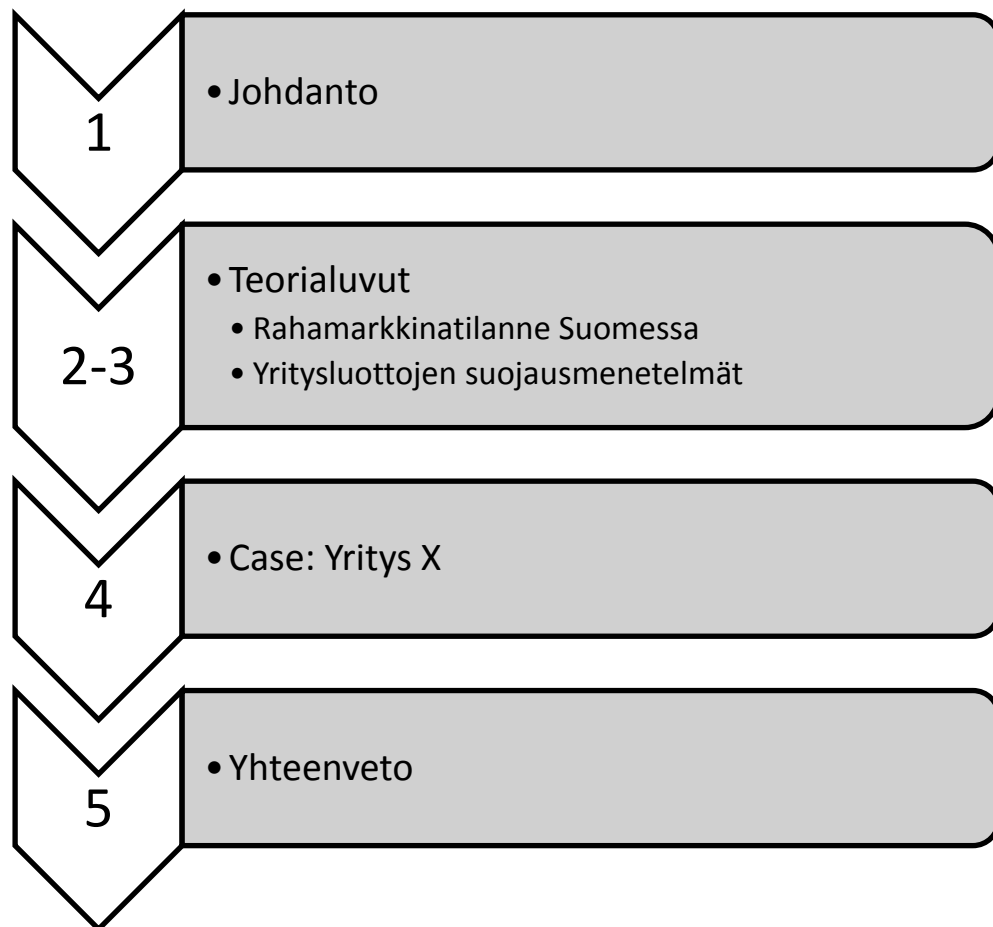
Opinnäytetyön kvalitatiivinen tutkimus toteutetaan teemahaastatteluilla. Tämä tutkimusmenetelmä valittiin, koska tutkimuksen tuloksista ei voida olla varmoja ja vastaajille halutaan jättää tilaa omille pohdinnoille. Toimeksiantajalla ei ole tutkimuspohjaa tästä aiheesta. Haastattelut toteutetaan puhelimitse noin kymmenelle toimeksiantajan yritysaina-asiakkaalle ja se rajoittaa kysyttävien kysymysten määrää. Puhelinhaastattelu on kuitenkin nopea ja helppo tapa kerätä tietoa. (Heikkilä 2014, 65.) Haastattelututkimus antaa mahdollisuuden selvittää saatavia vastauksia ja syventää tietoja. Haastattelu toteutetaan lomakepohjaisena, jotta saadaan keskenään vertailukelpoisia vastauksia. Lomakehaastattelussa kysymykset ja väitteet sekä niiden järjestys on ennalta määrätty. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2009, 205, 208.)

Haastattelututkimus on yksi käytetyimmistä tutkimusmuodoista. Se on menetelmänä joustava ja sopii monenlaisiin tutkimuksiin. Haastattelut voidaan toteuttaa strukturoidusti tai puolistukturoidusti. Haastattelutilanteessa

kysymyksiä voidaan syventää, mikäli kysymykseen ei saada suoraa vastausta. Haastattelu sopii tutkimustavaksi, mikäli annettavista vastauksista ei ole varmuutta tai tutkittava aihe on vastaajille vieraampi. (Hirsijärvi & Remes 2015, 34-35.)

1.4 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu viidestä pääluvusta. Ensimmäisenä opinnäytetyön aloittaa johdanto ja sitä seuraavat luvut 2-3 käsittelevät teoriaosuutta. Luvussa neljä käsitellään empiirinen osuus eli tutkimus, joka toteutettiin toimeksiantaja pankille. Opinnäytetyö päättyy yhteenvetoon. Kuviolla 1 pyritään hahmottamaan opinnäytetyössä käytettävää rakennetta.

KUVIO 1. Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö alkaa johdannolla, jossa käsitellään opinnäytetyön taustaa, tutkimusmenetelmää ja tavoitteita. Luvussa kaksi käsitellään lainamarkkinoita, erilaisia käytössä olevia korkoja sekä korkoriskiä. Luvussa kolme on esitelty opinnäytetyön toimeksiantaja pankin tarjoamia korkosuojaustuotteita. Luvussa neljä esitellään toimeksiantajaa, tutkimuksen toteutusta ja sen tuloksia. Opinnäytetyö päättyy lukuun viisi, joka on opinnäytetyön yhteenveto.

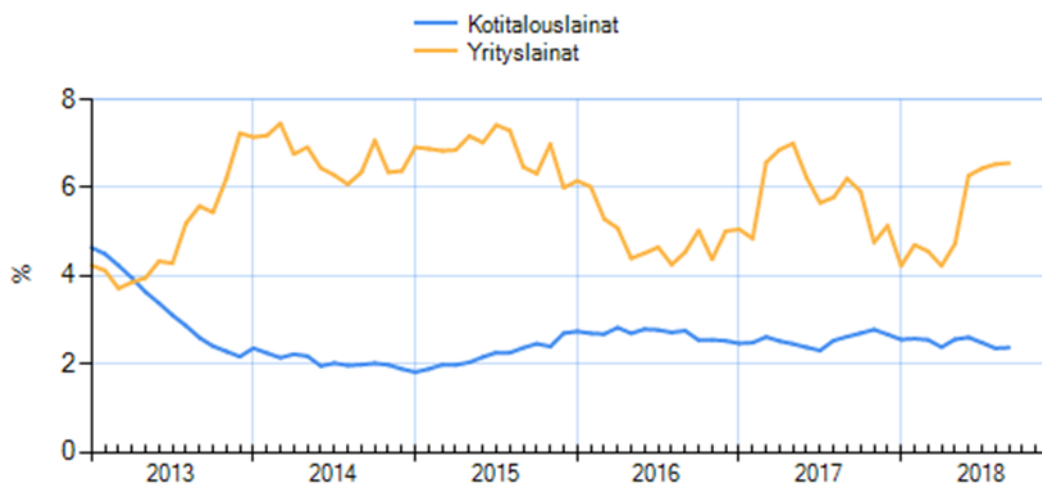
2 RAHAMARKKINATILANNE SUOMESSA

Yleinen rahamarkkinatilanne Suomessa on ollut pitkään heikkoa. Pankeista on nyt saanut niin sanottua ”halpaa lainaa”, koska Euribor korot ovat olleet miinuksien puolella. Pankit ovat joutuneet vastaamaan tähän tilanteeseen nostamalla marginaalikorkojen osuutta. (Suomen Pankki 2018.)

Lainojen heikko tuotto taas heijastuu sijoituspuolelle. Sijoitetuille varoille maksetaan hyvin mitättömiä korkoja tänä päivänä. Käyttötileillä korot ovat yleisesti alle 0,5 prosenttia tai jopa todella lähellä nollaa. (Kauppalehti 2018.)

2.1 Lainamarkkinat Suomessa

Yrityksen toimintaan tarvitaan usein oman pääoman lisäksi vierasta pääomaa eli rahoitusta. Yleisin vieras pääoma on euromääräinen velkakirja laina. (Kontkanen 2015, 163, 164.) Kuviossa 2 kuvataan yritysten lainakannan muutoksia vuosina 2013-2018.

KUVIO 2. Lainakantojen kasvut yritys- ja kotitaloussektorilla 2013-2018. (Suomen Pankki 2018)

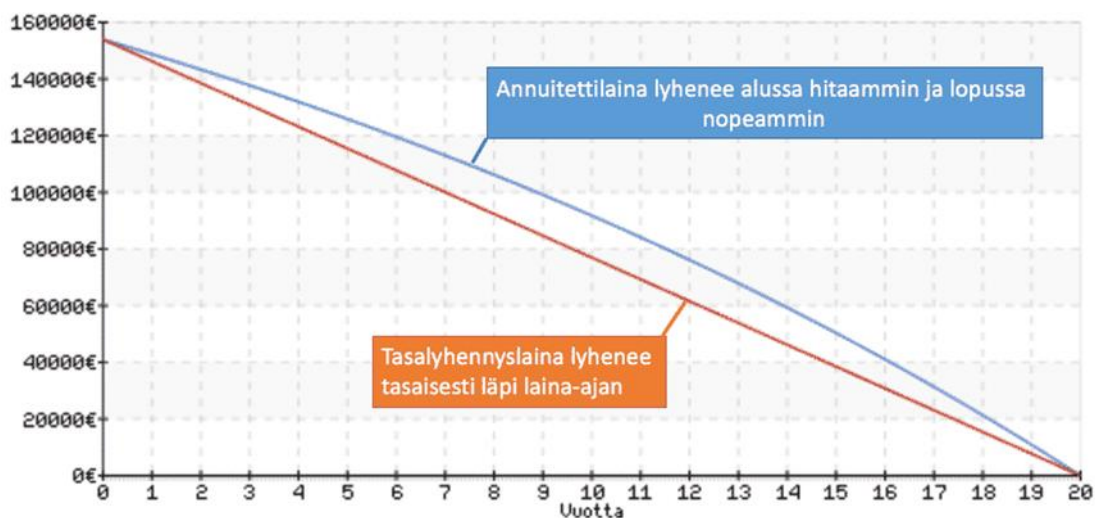
Velkakirjalaina sopii hyvin yrityksen investointien ja pidempiaikaisten tarpeiden rahoittamiseen. Lainan antaja säättää ehdot laina-ajasta, korkosidonnaisuudesta, takaisinmaksusuunnitelmasta sekä vakuuksista. Rahoittajalla on myös oikeus liittää erinäisiä ehtoja yrityksen omistajuuteen tai taloudellisiin tunnuslukuihin, kuten esimerkiksi yrityksen kannattavuuteen tai vakavaraisuuteen. Lainat muodostuvat viitekoroista sekä siihen lisättävästä marginaalikorosta. (Kontkanen 2015, 164.)

Lainoja voidaan lyhentää usealla tavalla. Käytetyimpinä tapoina ovat kerta lyhennys, tasalyhenteinen, kiinteä tasaerä sekä annuiteetilaina. (Kontkanen 2015, 164.) Kertalyhennys eli bullet laina tarkoittaa lainaa mikä maksetaan luotonantajalle laina-ajan päättyessä yhdessä erässä. Lainakeskustelussa sovitaan lainalle eräpäivä, jolloin lainan koko summa tulee suoritettua. Bullet lainaa ei siis lyhennetä kuin normaalia lainaa. Lainaa sidotaan yleensä johonkin viitekorkoon. Yritykset maksavat pelkkää korkoa koko laina ajan. On myös mahdollista saada nollakuponkilaina, jota ei sidota mihinkään viitekorkoon. Tällaisesta lainasta luotonantaja ei saa tuottoja. (Lakivälitys 2018.)

Tasalyhennyksessä lainanmäärän lyhennys on aina yhtä suuri. Korot vaikuttavat lyhennyksen määrään kuukaudessa, lainaa voi myös lyhentää harvemmin. Alussa tasalyhenteisen lainan kuukausierät ovat suuret mutta ne pienenevät lainan maksun edetessä, olettaen että korkotaso pysyy samana. Mikäli korkotaso nousee, nousevat myös kuukausierät. (Nordea 2018.)

Annuiteetilaina on kerran kuukaudessa tai harvemmin lyhennettävä lyhennystapa. Annuiteetti lainassa etukäteen tiedetään laina-ajan pituus. Kuukausierät vaihtelevat lainankoron mukaan. Mikäli korot nousevat annuiteetti lyhenteisen lainan kuukausi erä kasvaa. Lyhennyksen osuus kuukausierästä on alussa hyvin pieni mutta sen osuus kasvaa lainan lyhentyessä suuremmaksi, joten korkojen osuus on alussa isompi ja lyhennettäessä ne päinvastoin pienenevät, mikäli korkotaso pysyy samassa. Jos korot nousevat suurenee myös kuukausierä. (Nordea 2018.) Kuviossa 3 on

kuvattu annuiteettilyhennystavan sekä tasalyhenteisen lainan määrää suhteessa kuluviin vuosiin.

KUVIO 3. Annuiteetti- ja tasalyhennystavat kuvattuna. (Salkunrakentaja 2017)

Kiinteässä tasaerässä on tiedossa kuukausierän suuruus, mutta ei laina aikaa. Kaikki lyhennys erät ovat siis aina yhtä suuria. Korot vaikuttavat lyhennyksen sisällä olevaan lainan lyhentämiseen käytettävään määrään. Mikäli korot ovat alhaiset lainaa otettaessa, voivat ne noustessaan pidentää laina-ajan pitkäksi, jolloin laina ei lyhene. (Nordea 2018.)

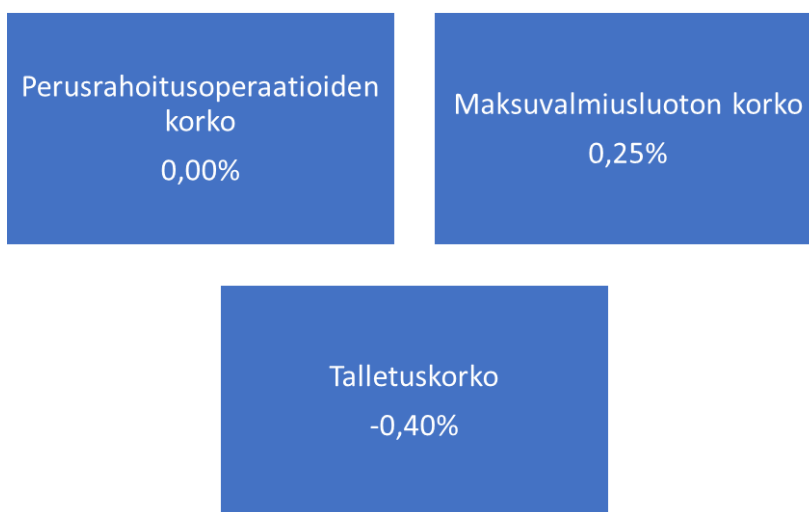
2.2 Erilaiset korot

Korko tarkoittaa rahan hintaa, se on korvaus, jonka velanottaja maksaa saadusta vieraasta pääomastaan, esimerkiksi yritys ottaa lainaa uutta hallia varten ja maksaa saadusta rahoituksestaan pankille korkoa. Osa lainan kokonaiskorkoa on marginaalikorko. Marginaalikorko on lainanosa, jolla pankki tekee voittoa ja pienentää lainan riskiä. Marginaalikorkoon vaikuttavat yrityksen luottokelpoisuus, laina-aika, käyttötarkoitus sekä lainan vakuudet. Marginaalikoron myöntää lainan antaja eli siitä pystytään kilpailemaan eri pankkiryhmiä välillä (Kontkanen 2015, 164.)

Korkotilanne on näyttänyt pankkien kannalta todella huonolta jo kohtalaisen pitkään. Vuoden 2016 vaihteessa Euribor sukelsi miinukselle. Nyt eletään tilanteessa, jossa odotetaan korkojen kääntymistä nousuun. Pankit ovat myös joutuneet laskemaan reilulla kädellä myös omia primekorkojaan. (Suomen Pankki 2018a.)

2.2.1 EKP:n ohjauskorko

EKP:llä on kolme erilaista ohjauskorkoa. EKP:n talletuskorko, jolla liikepankit voivat tallettaa keskuspankkiin lyhyen ajan talletuksia eli yön yli. Talletuskorko on ollut negatiivinen jo vuodesta 2014 lähtien. Toinen ohjauskorko on maksuvalmiusluoton korko. Tällä korolla liikepankit voivat lainata keskuspankilta lyhyeksi ajaksi eli yön yli. Viimeinen ohjauskorko on perusrahoitusoperaatioiden korko. Tällä korolla liikepankit voivat lainata keskuspankilta yhdeksi viikoksi turvaamaan perustoimintojaan. (Euroopan Keskuspankki 2016.)

KUVIO 4. EKP:n ohjauskorkot 7.11.2018. (Suomen Pankki. 2018a)

Ohjauskoroilla pyritään vaikuttamaan talouteen ja lopulta hintatasoon. Korot eivät ole houkuttelevan isoja kuin vertaavat rahamarkkina korot, joten luottolaitokset käyttävät näitä, mikäli muita vaihtoehtoja ei ole. Ohjauskorot ovat siis EKP:n rahapolitiikan tärkeimpiä osia. (Suomenpankki 2018b.) Kuviossa 4 on kuvattu ohjauskorkojen taso 7.11.2018.

2.2.2 Euribor

Euribor eli Euro interbank offered rate on Euroopan rahamarkkinainstituutin hallinnoima korko. Se muodostuu koroista, joilla suuret pankit antavat toisilleen euromääräisiä luottoja. Euriborkorko lasketaan Suomen aikaa kello 12 kahdenkymmenen paneelipankkien antamien korkojen pohjalta. Laskennassa jätetään huomioimatta 15% alhaisista koroista sekä samoin korkeista koroista, muista lasketaan painoton keskiarvo. (Suomen Pankki 2018c.)

Suurin osa lainoista sidotaan johonkin Euribor koroista. Euroopan komissio on arvioinut, että Euribor korkoihin on sidottu lainoja noin 180 000 miljardin euron arvosta. (Euroopan Keskuspankki: Miksi viitekorot ovat niin tärkeitä? 2017.) Euribor korkoja on erilaisia. Pääjaotteluna löytyy Euribor 360 ja Euribor 365, näissä erona on noteerattavien päivien määrä vuodessa. Euriboria seurataan yhden viikon, kahden viikon, kuukauden, kolmenkuukauden, kuuden kuukauden, yhdeksän kuukauden sekä kahdenkymmenkuukauden pituisissa jaksoissa. Lainat sidotaan usein kolmen, kuuden tai kahdenkymmenkuukauden jaksoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että lainankorko tarkistetaan sovitun jakson välein. (Tuhkanen 2006, 244.) Kuviossa 5 on kuvattu kolmen eri verrattavan ajanjakson Euroboria vuosina 2009-2018.

KUVIO 5. Euriborin kehitys 2009-2018 (Suomen Pankki 2018d)

Euroopan rahamarkkinainstituutti on valmistellut Euriborkoron muuttamista vuoteen 2020 vastaamaan uusia vertailuasetuksia. Uusi asetus annettiin vuonna 2016 ja se astui voimaan 2018 sen siirtymäaika kestää vuoden 2020 alkuun asti. Uudistuksessa Euribori pohjautuisi toteutuneisiin transaktioihin nykyisen noteerauksen sijaan. Euroopan rahamarkkinainstituutti kuitenkin huomasi pian, ettei nykyisessä alhaisessa korkotilanteessa ole mahdollista siirtyä suoraan saumattomasti käyttämään transaktiomallia. Päätettiin kokeilla hybridimallia, jossa ensisijaisesti korko määräytyisi toteutuneiden transaktioiden perusteella mutta mikäli se ei yksiselitteisesti onnistu voidaan käyttää myös muita markkinalähteitä. Tämän hybridi mallin toimivuus ja uuden asetuksen toteutuminen arvioidaan vuonna 2019. (Euroopan Keskuspankki 2017.)

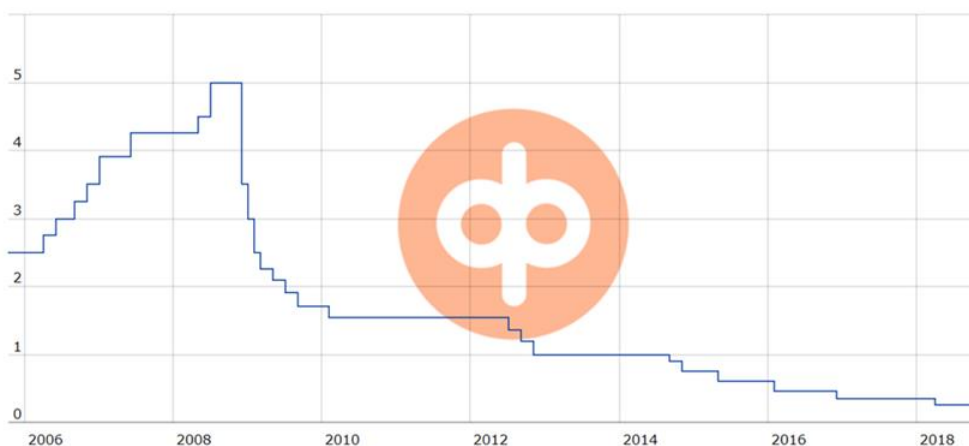
2.2.3 Primekorko

Pankeilla on tarjota myös omia prime korkojaan, jotka pankki on itse vahvistanut. Primekorko seuraa viiveellä lyhyiden markkinakorkojen kehitystä, mutta kuitenkin kyseessä on pankin oma hallinnollinen korko, joka on markkinakorkoihin sidoksissa oleva. Pankit saavat siis itse määrittää primekorkonsa, mutta kilpailu pitää erot maltillisina. Primekorot eripankkiryhmien kesken eroavat toisistaan tasoiltaan sekä muutosajankohdiltaan. Primekoron voidaan sanoa laahaavan Euriborkoron perässä. (Tuhkanen 2006, 244.)

OP-Prime 3.4.2018	0,25	POP-Prime 7.1.2016	0,75
Nordea Prime 1.4.2016	0,80	Sp-prime 1.4.2016	0,70
Danske Bank Prime 21.10.2016	0,70	Aktia Prime 1.3.2016	0,75
S-Prime 25.7.2018	0,60	Bank Norwegian 20.12.2016	1,75

TAULUKKO 1. Prime korot Suomessa vaikuttavissa pankeissa 7.11.2018 (Kauppalehti 2018)

Kuvissa 6 on esitetty Suomessa toimivien pankkien Prime korkoja. Näistä alhaisin Prime korko on OP:lla. OP pudotti keväällä 2018 Prime korkonsa 0,25%. Yleensä Prime korot eivät muutu kovinkaan nopeasti. Kuvioista 7 käy ilmi OP-Primen kehitys 2005-2018 (OP 19.3.2018.)

KUVIO 6. OP-Prime kehitys 2005-2018. (OP 2018b)

OP oli viimeksi muuttanut Prime korkoaan vuonna 2016. Prime korko putosi keväällä 2018 0,1%. Primen pudotus perustuu yleiseen alhaiseen korkotilanteeseen. (OP 19.3.2018.)

2.2.4 Peruskorko

Peruskorko on hallinnollinen korko jonka, valtionvarainministeriö vahvistaa puoleksi vuodeksi kerrallaan. Koron vahvistus tapahtuu kesäkuussa ja joulukuussa. Valtiovarainministeriö on vahvistanut koron vuodesta 1999, ennen sitä koron määräsi Suomen Pankki. (Suomen Pankki 2018e.)

Peruskorkoa käytetään esimerkiksi verotuksessa. Osakaslainoissa peruskorkoa peritään, mikäli laina ei lueta tuloverolain mukaisesti osakkaan pääomatuloa. (Tuloverolaki 53a §) Peruskorkoa käytetään niin sanotun negatiivisen pääoma koron laskemisessa. (Laki elinkeinotulon verottamisesta 18 § 2 momentti) Kuviossa 8 on esitetty Peruskoron kehitys vuosina 2010-2018.

KUVIO 7. Peruskoron kehitys vuosina 2010-2018 (Suomen Pankki 2018e)

Peruskorko lasketaan viimeisen kolmen kuukauden aikana julkaistun 12 kuukauden Euribor koron perusteella. Euribor korkojen keskiarvo pyöristetään lähimpään prosenttiyksikön neljännekseen. Toistaiseksi laskentapohjana käytetään Euriboria. Uusi asetus saattaa kuitenkin tuoda muutoksen myös peruskoron laskenta perusteeseen. (Suomen Pankki 2018e.)

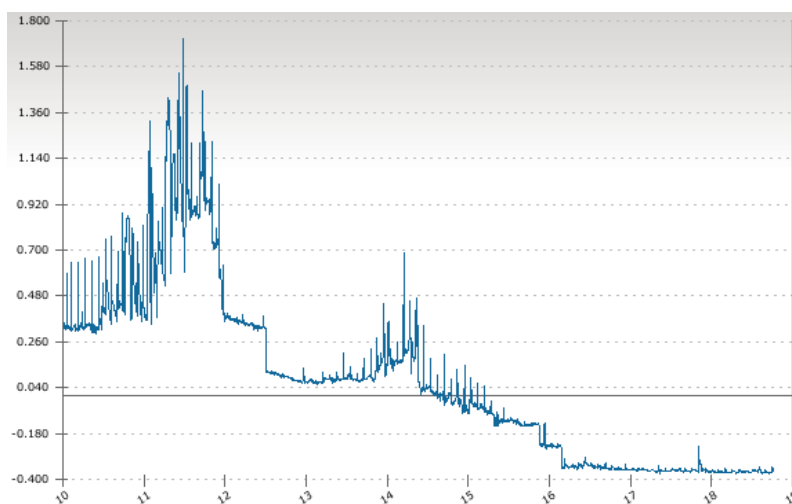
2.2.5 Eonia

Eonia eli Euro interbank offered rate korkoa käytetään pankkienvälisten vakuudettomien euromääräisten lainojen viitekorkona. Ensimmäinen Eonia korko julkaistiin vuonna 1999. (Emmi 2018a.) Eonia korkoa määrittää EKP hallinnoijan Euroopan rahamarkkinainstituutin puolesta ja se lasketaan toteutuneiden transaktioiden pohjalta. (Euroopan Keskuspankki 2017.)

Eonia korkoa joudutaan myös uudistamaan asetuksen takia, joka päätettiin vuonna 2016. Euroopan rahamarkkina instituutti teki muutoksia Eonian hallinnointijärjestelyihin. Helmikuussa 2018 kuitenkin huomattiin, ettei muutokset riitä, mikäli markkinoiden olosuhteet sekä dynamiikka eivät muutu. Tällöin Eonian laskentamenetelmä pysyy entisellään eikä voida

taata, että se täyttää uuden asutuksen, jonka siirtymäaika päättyy tammi-kuussa 2020. Vuoden 2020 alussa Eoniaan tulee kohdistumaan rajoituksia. (Euroopan Keskuspankki 2017.)

EKP on kehittänyt uutta korkoa korvaamaan Eonia. Tämä Ester korko ottaa huomioon samoin kuin Eonia, pankkien väliset transaktiot. Uutena se myös huomioi rahamarkkinarahastojen, vakuutuslaitosten sekä muiden rahoituslaitosten transaktiot. Ei ole helppoa luoda uutta viitekorkoa. Esterin täytyy mitata jotakin talouden ilmiötä sekä sen täytyy olla käyttäjilleen tarpeellinen. Ester on kuitenkin luotu uusien asetusten mukaan, jolloin sen toiminta voisi jatkua myös siirtymäajan jälkeen 2020. Vuonna 2019 selviää, otetaanko Ester käyttöön uutena viitekorkona. (Euroopan Keskuspankki 2017.)

KUVIO 8. Eonia (Emmi 2018b)

Eonia korko seuraa myös euriboria, jos tutkitaan vuosittaisesti. Tutkimalla päivä kohtaisesti Eoniaa huomataan sen heittelevän sekä ylös- että alaspäin korkotasostaan, kuten kuviossa 9 on esitetty. (Tuhkanen 2006, 42, 43.)

2.3 Korkoriskit

Monilla yrityksillä on vierasta pääomaa, jolloin syntyy korkoriskiä. Korkoriski aiheutuu korkojen heittelystä korkomarkkinoilla. Monet lainat, jotka

ovat sidottu mihin tahansa vaihtuvaan korkoon, lisäävät korkoriskiä. Monet tuotteet ja palvelut ovat riippuvaisia korkomarkkinoista, joten markkinoiden heittelystä johtuen tuotteiden ja palvelujen hinnat saattavat vaihdella. Se luo omalla tavallaan myös riskiä yrityksille. Korkojen heittely näkyy kassavirrassa, tulostuotelmassa sekä se vaikeuttaa yrityksen liiketoiminnan ennustettavuutta. Pahimmillaan yrityksen taloudellinen asema saattaa vaarantua. Siksi on tärkeää hallita yrityksen korkoriskiä ja turvata taloutta. (OP 2018c.)

Korkoriskiltä on myös mahdollista suojautua tehokkaasti. Korkosuojaustuotteet helpottavat yrityksen kassanhallintaa, riskinsieto kykyä ja tulevaisuuden ennustettavuutta. Jokaiseen korkotilanteeseen löytyy omanlaisensa suojaustuote. Suojaus voidaan sopia erillisenä, jolloin luotto voidaan järjestellä uudelleen tai maksaa kokonaan pois ilman että suojausta tarvitsee purkaa. Tällöin on mahdollista suojata yrityksen koko lainasalkku lainanantajasta riippumatta. Jokainen pankki tarjoaa omilla ehdoillaan olevia korkosuojaustuotteita. Tuotteita on myös mahdollista yhdistellä, jolloin saadaan jokaiselle yritykselle heidän tarpeisiinsa sopivia korkosuojaustuotteita. (OP 2018c.) Opinnäytetyön luvussa 3. esitellään erilaisia korkosuojaustuotteita.

3 YRITYSLUOTTOJEN SUOJAUSMENETELMÄT

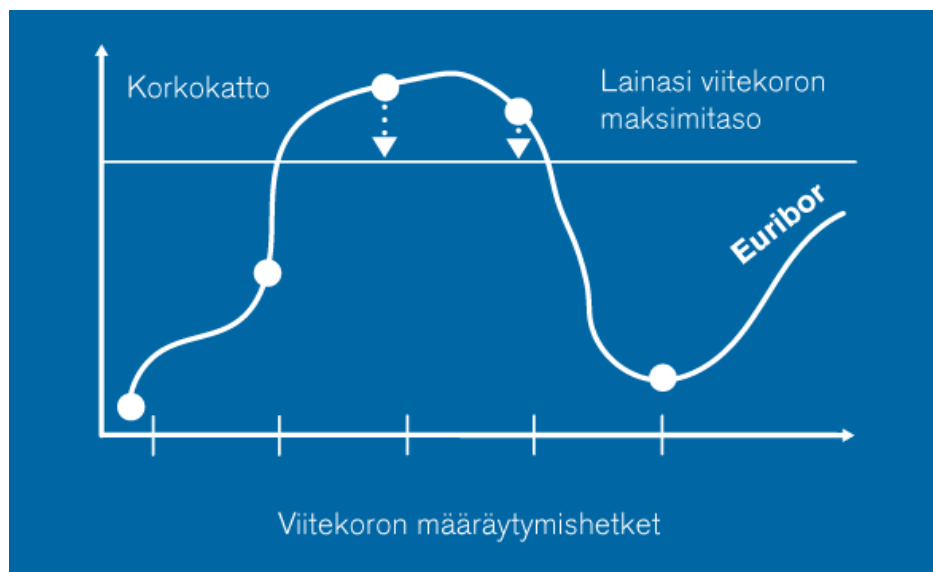
On selvää, ettei korot voi laskea loputtomiin. Miten nousuun voi varautua? Kysymys, joka varmasti mietityttää montaa suomalaista. (Taloustaito 19.2.2018.)

Pankeilla on tarjota monenlaisia suojautumiskeinoja korkojen nousuun. Lainan ottajan kannalta alhainen korkotaso on etu, mutta kuinka moni osaa ajatella pidemmälle tulevaisuuteen. Haluaako asiakas maksaa pankille tuotteesta, jota ei vielä tarvitse. Pankitkin ovat voittoa tavoittelevia yrityksiä, joten myydyt lisätuotteet ovat heille tuottoa. Korkosuojaustuotteilla pankki varmistaa tuottonsa sopimuskauden ajaksi ja samalla turvaa asiakkaansa arkea. (Maaseudun tulevaisuus 3.3.2018.)

3.1 Korkokatto

Korkokatto tarkoittaa sitä, että se määrittää vaihtuvalle viitekorolle maksimitason. Lainassa korko ei voi nousta kattoa korkeammaksi. Tällöin kokonaiskorko muodostuu korkokattoon sidotusta viitekorosta ja lainan marginaalista. Korkokatto voidaan ottaa lainaan, joka on sidottu esimerkiksi 12 kuukauden Euriboriin. Korkojen ollessa ylempänä kuin korkokatto, asiakkaan korko pienenee eli asiakas hyötyy korkojen laskusta. (OP 2018d.)

Korkokatto otetaan yleensä noin 3-10 vuodeksi. Hinta korkokatolle määräytyy sen pituuden, koron sekä markkina tilanteen mukaan. Mikäli korkokatto otetaan vain lyhyeksi aikaa ja maksimi korko on korkea, on suojauksen hinta halvempi. (Tuhkanen 2006, 303.) Kuviossa 10 on kuvattu korkokaton vaikutus valittuun korkoon, tässä tapauksessa Euribor korkoon, viitekoron määrätymishetkillä.

KUVIO 9. Korkokatto kuvitettuna. (Nordea 2018.)

Esimerkkitalanteessa yritys on ottanut lainalleen korkokaton viideksi vuodeksi. Korkokatto on asetettu kolmeen prosenttiin ja laina on sidottu 12 kuukauden Euriboriin. Marginaalikorko lainassa on 1,2 prosentti. Korontarkistuspäivänä Euribor onkin 3,4 prosenttia, jolloin korkokatto tulee vastaan. Tällöin yrittäjän lainankorko on korkokaton maksimi kolme prosenttia sekä sovittu marginaalikorko. Loppu 0,4 jää sopimuksen vastapuolen, tässä tapauksessa pankin maksettavaksi korkoputken takia. (OP 2018d.)

3.2 Korkoputki

Korkoputkella tarkoitetaan korkokaton ja -lattian yhdistelmää. Se rajaa vaihtuvakorkoisen lainan viitekorolle maksimi- ja minimitason. Korkoputken aikana viitekorko ei nouse kattotason yli, mutta korkojen lasiessa viitekorko ei laske lattiatason alle. Korkokatto ja -lattia voidaan asettaa myös samaan tasoon, jolloin lainan korko muuttuu kiinteäksi korkoputkeksi. Tällä tavoin asiakas voi olla varma jokaisen kuukausierän suuruudesta. Korkoputki voidaan liittää uuteen lainaan tai jo olemassa olevaan lainaan asiakkaan haluamalle ajanjaksolle. Laina sidotaan Euribor-korkoon ja lyhennystapana toimii tasa- tai kertalyhennys. Lainan kokonaiskorko muodostuu sovitusta viitekoron vaihtelusta ja sovitusta marginaalista. Mikäli korkoputki

puretaan ennen sen varsinaista päättymistä, veloitetaan tai vastaavasti hyvitetään sen markkina-arvo luoton jäljellä olevalle pääomalle ja korkoputken voimassaoloajalle purkupäivän mukaan. Korkoputkessa lainan mak-suohjelman muutosten tekeminen on rajoitetumpaa, sekä edellyttää aina korkoputki-sopimuksen purkamisen tai uudistamisen. Yleisin korkokaton veloitustapa on kertamaksu sopimuskauden alkaessa, mutta nykyisin myös yrityspuolella maa- ja metsätalousasiakkaisen on mahdollista jakaa kustannus koko laina-ajalle, jolloin korkokattomaksu veloitetaan osana korkeampaa lainan marginaalia. (OP 2018e.)

Esimerkkiyritys on ottanut lainaansa korkoputken viideksi vuodeksi. Korkoputken lattia on 1,2 prosenttia ja katto on 2,4 prosentti. Marginaalikorko on 0,5 prosenttia ja laina on sidottu 12 kuukauden Euriboriin. Toisena vuonna huomataan korkojen tippuneen 0,5 prosenttiin. Tämä tarkoittaa sitä, että lainasta joudutaan maksamaan korkolattian mukaan korkoja eli 1,2 prosenttia sekä marginaalikorko. Euribor korko kuitenkin nousee seuraavaan tarkistuspäivään 3,1 prosenttiin. Tällöin korkoputkesta on hyötyä. Yritys maksaa vain korkokaton mukaan 2,4 prosentin koron sekä marginaalin. (OP 2018e.)

3.3 Kiinteäkorko

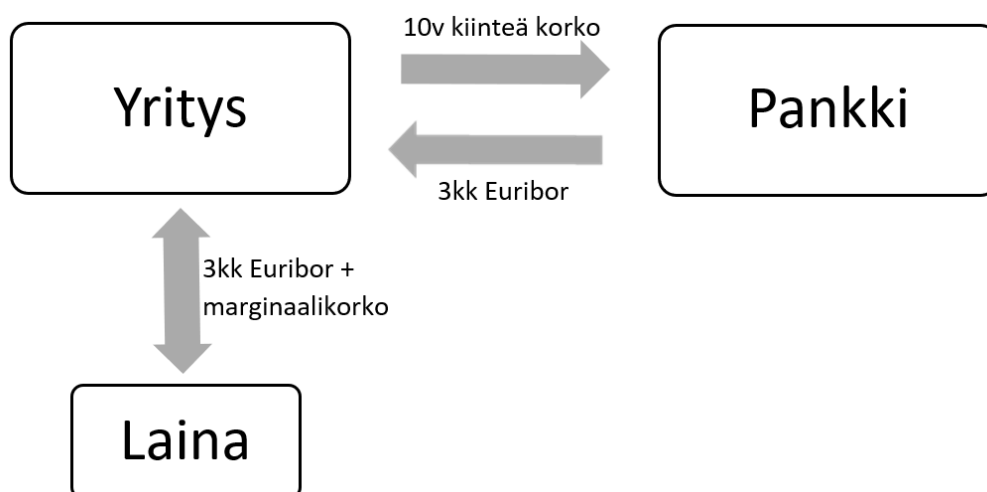
Kiinteäkorko on rajattu koko laina-ajaksi pysymään samassa tasossa. Tällaisella korkomuodolla yrittäjä tai yritys tietää koron pysyvän samassa tasossa, vaikka yleinen korkotaso nousisi. Euroalueella kiinteää korkoa noteerataan 30 vuoteen asti. Suomessa kuitenkin ei tavallisesti tarjota kymmentä vuotta pidempiä kiinteitä korkoja. Yleisin kiinteän koron aika on 3-5 vuotta, isommissa hankkeissa voi olla hiukan pidempi. (Tuhkanen 2006, 37, 243.)

Velasta perittävän koron suuruus määräytyy ensimmäisen erän nostopäivän voimassa olevan korkojakson mukaisesti. Laina-asiakirjaan yleensä tehdään merkintä, jossa kerrotaan, että luoton nostopäivänä oleva korko voi olla suurempi tai pienempi kuin velkakirjaan merkitty kiinteä korko.

Tällä tavoin voidaan laina-asiakirja tehdä ennen varsinaista nosto päivää. (Tuhkanen 2006, 37, 243.)

3.4 Koronvaihtosopimus

Koronvaihtosopimusta tarjoavat useat eri pankit. Sen avulla voidaan vaihtaa lainaan liittyviä korkomaksuja. Tällä tavoin voidaan myös välttää koko lainan uudelleenjärjestely, joka yleensä on hyvin kallista. Kuviossa kaksi on havainnollistettu koronvaihtosopimus yksinkertaisuudessaan. Yritys ottaa lainan pankilta ja sopii lainan koroksi kolmen kuukauden Euriborin sekä marginaalikoron. Laina-asiakirjoja laadittaessa on sovittu koronvaihtosopimus ja sen käyttöönoton jälkeinen kymmenen vuoden kiinteä korko. Kun koronvaihtosopimus otetaan käyttöön, maksaa yritys pankille kymmenen vuotta sovittua kiinteää korkoa. Pankki maksaa yritykselle takaisinpäin kolmen kuukauden Euribor korkoa. Tällöin yritykselle jää maksettavaksi kiinteä korko sekä lainan marginaalikorko. (Danske Bank 2018.) Kuviossa 11 on esitetty koronvaihto sopimus kuvitettuna.

KUVIO 10. Koronvaihtosopimus kuvitettuna (Danske Bank 2018)

Pankit hinnoittelevat koronvaihtosopimusta eritavoin. Tässä suojausmenetelmässä on riskinsä. Ennalta sovittu kiinteä korko saattaa kymmenen vuo-

den aikana olla korkea verrattuna Euriboriin, tällöin yritys maksaa lainastaan enemmän. Tällä suojausmenetelmällä kuitenkin matalassa korkotilanteessa voidaan varautua korkojen nousuun. (Danske Bank 2018.)

3.5 Luoton muut suojausmenetelmät

Lainoja on myös mahdollista suojata muutenkin kuin pelkillä korkoihin sidotuilla sopimuksilla. Vakuutus voidaan ottaa esimerkiksi yrittäjälle itselleen, jolloin vakuutus korvaa esimerkiksi tapaturman sattuessa menetetyjä tuloja. Tuloilla voidaan maksaa lainaa ja sen korkoja. Nämä tuotteet eivät estä lainan korkojen nousua, mutta helpottavat yrityksen arkea. (Kontkanen 2015, 159.)

On myös tapoja, joilla lainan riskiä voidaan pienentää ottamatta suoranaisia korkosuojaustuotteita. Mahdollista on myös hajauttaa lainaa eri toimijoille, jolloin riskit pienenevät, mutta kulut saattavat kasvaa. (Kontkanen 2015, 159.)

3.5.1 Takaisinmaksuturva

Takaisinmaksuturva on vakuutus lainanottajalle. Se auttaa yrittäjää tai yritystä selviämään lainanmaksusta, mikäli yrittäjä tai yritystoiminnan kannalta tärkeän työntekijän työpanos heikentyy tai menetetään kokonaan. Vakuutettu henkilö on turvattu vakavan sairauden varalta, tapaturmaisen pysyvän haitan varalta ja kuoleman varalta. Takaisinmaksuturva myös turvaa yrityksen luottokelpoisuutta, suojaa lainan vakuutena olevaa omaisuutta sekä parantaa takaajien asemaa. Jokainen rahoituslaitos määrittää omat tuotteensa ja niissä saattaa olla isoja eroja. (Kontkanen 2015, 159.)

Yrityksestä takaisinmaksuturvalla voidaan vakuuttaa maksimissaan neljä työntekijää. Lainan turvaa on rajattu maksimissaan seitsemään vuoteen ja lainasta voidaan turvata enintään 200 000e. Vakuutettavan on oltava 18-59 vuotias, asunut Suomessa viimeiset 12 kuukautta ja luoton myöntäjän

asettamien terveystahtimuksien mukaan terve. Vakuutusmaksu määrätty vakuutettavan iän perusteella, mikäli vakuutettava tupakoi, nousee vakuutusmaksu. Osakeyhtiössä vakuutusmaksut ovat kokonaan vähennyskelpoisia verotuksessa, kun taas toiminimellä työskentelevälle ne ovat vähennyskeltottomia. Vakuutusehtoihin kannattaa jokaisen yrittäjän tutustua, koska jokaista yhtiömuotoa koskee omat säädöksensä. (Osuuspankki 2018f.)

3.5.2 Luottojen hajautus

Luottoja voidaan myös hajauttaa pankkien ja luoton antajien kesken. Hajautetuissa luotoissa luoton kokonaissumma jaetaan ja luottoa haetaan pienemmille osuuksille eri lähteistä. Näin saadaan varmistettua, että yhden luoton korkojen nousu, ei nosta kohtuuttomasti luotosta muodostuvia kustannuksia. Pienemälle määrälle luottoa myönnetään usein myös pienempää marginaalia ja pienempiä korkoja. (Finnvera 2018.)

Aloitteleva yritys voi saada esimerkiksi Finnveralta aloitusrahoitusta, mikäli tällä summalla ei pääse alkuun voi yritys esimerkiksi turvautua Bisnesenkeleiden apuun tai hakea pankkilainaa. Luoton tarjoajia on useita, joten hajauttaminen on helppoa. (Finnvera 2018.)

Luottoja voidaan myös hajauttaa ajallisesti. Mikäli koko lainasummaa ei tarvita heti, on kannattavaa jakaa laina summa pienempiin osiin. Ottamalla lainat pienemmissä osissa esimerkiksi viiden vuoden välein, pienennetään luottojen riskiä. Vanhaa lainaa saadaan maksettua pois, ennen kuin uutta otetaan. Korkotasokin saattaa heitellä rajusti laina-aikana. Isompaan lainapäömaan vaikuttaa korkojen heittely enemmän kuin maltillisempaan summaan. (Varallisuusakatemia 2018)

4 CASE: PANKKI

Tutkimus on tehty Suomessa toimivalle Pankille. Pankki on maantieteellisen toimialueensa suurin. Toimeksiantaja pankki on osa yhtä Suomen suurimpiin pankkiryhmiin kuuluvaa ryhmää. Pankilla on tällä hetkellä yli 21 000 asiakasta. Toimintaa on kahdessa konttorissa ja niissä työskentelee yhteensä noin neljäkymmentä finanssialan ammattilaista. (OP 2018f.)

Pankki tarjoaa palveluinaan:

- Päivittäisten raha-asioiden palvelut
- Rahoituksen palvelut
- Säästämisen ja sijoittamisen palvelut
- Vakuutuspalvelut
- Kiinteistövälityksen palvelut
- Yritystoiminnan pankkipalvelut (OP 2018a.)

4.1 Tutkimuksen toteutus

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmäksi valittiin kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Tutkimus toteutettiin pankin antamien yritysten teemahaastatteluin. Haastattelut sovittiin etukäteen ja niihin annettiin yrityksille valmistavat ohjeet sähköpostitse, josta liite 1. Sillä haluttiin varmistaa, että yrittäjät vastaisivat mahdollisimman laajasti ja ehtisivät pohtia asiaa ennen haastattelua. Haastattelut suoritettiin puhelimitse. Tämä todettiin parhaaksi menettelytavaksi saada kiireiset mikroyritykset vastaamaan ja keskustelemaan tutkittavasta aiheesta. Haastattelun pohjana käytettiin lomaketta, jotta jokaiselta haastateltavalta saatiin vastauksia samoihin aiheisiin. Avoimet kysymykset antavat myös tilaa vastata ja keskustella aiheesta. Haastattelu nauhoitettiin, jotta keskusteluista tulisi lyhyempiä ja ytimekkäämpiä. Näin saatiin aikaa keskustelulle ja spontaaneille reaktioille. Haastateltaville painotettiin myös, että mikäli aihe tuntuu epämukavalta tai siitä ei halua keskustella siitä pitää vain sanoa, jotta siirrytään seuraavaan

kohtaan. Haastattelut litteroitiin ja aseteltiin teemoittain analysoinnin helpottamiseksi.

4.2 Tulokset

Haastatteluun vastasi seitsemän pankin luotottamaa mikroyritystä. Tavoitteena oli saada kymmenen vastausta. Kysymykset jaettiin viiteen analysoitavaan teemaan. Teemat olivat korkojen seuraaminen, korkojen nousuun varautuminen, tietoisuus korkosuojaustuotteista, nykyiset korkosuojaustuotteet sekä tyytyväisyys. Aiheet käsitellään edellä mainitussa järjestyksessä.

4.2.1 Korkojen seuraaminen

Haastattelut aloitettiin kartoittamalla mitä yritykset tietävät korkojen liikkeidinnästä. Yrityksiltä kysyttiin seuraavatko he korkojen yleistä tasoa. Haastateltavilta tuli kahdenlaisia vastauksia. Suurin osa seurasi itse korkojen tasoa. Se koettiin välttämättömäksi lainojen kannalta.

Meillä on myös henkilökohtaista asuntolainaa, joten koetaan tärkeäksi pysyä tietoisina siitä, missä tasossa korot ovat

Pieni osa vastaajista oli kuitenkin sitä mieltä, että he ovat maksaneet pankille korkosuojaustuotteesta, jotta heidän ei tarvitsisi huolehtia turhaan. Nämä asiakkaat kokivat myös, ettei heidän itse tarvitse seurata korkoja aktiivisesti. Vastaajat kuitenkin tiesivät tämän hetken korkotason.

Seuraava kysymys käsitteli sitä mistä asiakkaat saavat tietoa koroista. Suosituimpina tietolähteinä pidettiin internetiä, sanomalehtiä sekä oman pankin sivuja. Osa asiakkaista luki aktiivisesti kauppalehteä. Yksi vastaajista uskoi, että riittää kun lukee oman pankkinsa viestit korkojen muutoksista.

Luen aktiivisesti kauppalehteä ja pankin tiedotteita

4.2.2 Korkojen nousuun varautuminen

Korokojen nousuun varautuminen alkoi laajemmalla kysymyksellä. Haastateltavilta kysyttiin huolettaako heitä korokojen nousu. Tähän kysymykseen saatiin hajontaa ja hyvin erityyppisiä vastauksia haastateltavilta. Osa vastaajista oli selvästi huolissaan korkotilanteesta. Alhaiset korot olivat jatkuneet jo liian pitkään. Myös erilaisia korokojen kehityksiä arvailtiin.

Korot ovat olleet kauan alhaalla, kyllä ne sieltä alkavat nousta ja vauhti saattaa olla kova

Osa vastaajista kuitenkin suhtautui korokojen nousuun rauhallisesti. Monet kertoivat, että voivat olla hyvillä mielin koska suojasivat lainan korkonsa korkosuojaustuotteella.

Olemme varautuneet korokojen nousuun säästämällä

Otimme neuvottelijan suosittelman korkosuojaus tuotteen lainaamme.

Korokojen nousuun oli varauduttu korkosuojaustuotteilla sekä oma toimisella säästämällä. Yksi vastaajista toi myös esiin, että hänen yrityksensä lainat ovat hajautettu kahdelle pankille. Myös korkomarkkinoiden seuraminen nostettiin tärkeäksi varautumiseksi korokojen nousulta.

4.2.3 Tietoisuus korkosuojaustuotteista

Asiakkaat olivat hyvin tietoisia siitä mitä korkosuojaustuotteet ovat. Osa oli myös oppinut lainaneuvottelussa korkosuojaustuotteista. Korkosuojaustuotteet oli otettu hyvin aikaisessa vaiheessa lainaneuvotteluita mukaan. Niistä oli puhuttu monessa vaiheessa ja ne oli otettu lainatarjouksiin mukaan, mikä oli helpottanut asiakkaiden ostopäätöstä. Asiakkaille oli kerrottu käytännön esimerkkejä siitä, miten korkosuojaustuotteet auttavat heidän yrityksen arkea.

Neuvottelija kertoi hyvin kattavasti siitä mitä korokojen nousu voi aiheuttaa, siksi se otettiin lainaan

Pankissa oltiin oikeasti kiinnostuttu meidän yrityksen asioista ja esimerkkien avulla saivat meidät uskomaan korkokaton tarpeellisuuteen.

Pankki oli myös antanut asiakkaille aikaa miettiä korkosuojaustuotteen ottoa. Ajan antaminen oli asiakkaista hyvä myyntityyli. Moni kertoi kysyneensä ystäviltä ja tuttaviltaan myös korkosuojaustuotteista. Asiakkaat myös kertoivat, että kokivat ettei heille esitelty liian montaa vaihtoehtoa. Se olisi voinut aiheuttaa valinnan vaikeutta tai jopa ostopäätöksen hylkäämisen. Pankin toiminta neuvottelussa oli kaikista vastaajista vähintäänkin hyvää.

Pankin esittely eri vaihtoehdoista oli kattava, saimme aikaa miettiä. Meitä ei painostettu ostamaan

Asiakkailla oli myös hyvä tietämys tuotteista entuudestaan. Monet kertoivat kuulleensa korkosuojaustuotteista heidän henkilökohtaisten lainojen neuvotteluissa. Tuotteiden paljous oli kuitenkin yllättänyt monet vastaajista. Muutama vastaaja oli myös ennen neuvotteluja saanut vinkkejä mitä tuotteita kannattaa kysyä.

Meillä on asuntolainassa korkokatto, joten asia oli meille tuttu ja osasimme sitä kysyä myös yrityksen lainaan

4.2.4 Nykyiset korkosuojaustuotteet

Seuraavassa osiossa käsiteltiin, oliko lainaan otettu korkosuojaus tuotetta. Kaikki vastaajat olivat ottaneet korkosuojaustuotteen lainaansa. Korkosuojaustuotteista eniten oli korkokattoja. Osassa lainoista myös takaisinmaksuturva. Yhdellä vastaajista oli korkoputki.

Otimme pankin suosittelun perusteella korkokaton sekä takaisinmaksuturvan

Koettiin myös, että pankin neuvottelija oli kertonut tarpeeksi korkosuojaustuotteista. Yhdessä tapauksessa asiakas muisti, että neuvottelija oli kertonut esimerkki tapauksen takaisinmaksuturvasta, joka oli helpottanut hänen päätöstään ottaa se myös yrityksen lainaan.

Lainassa on korkokatto ja itselläni (yrittäjällä) on vakuutukset muualla

Yrittäjä oli vakuutettu noin puolessa vastaajien lainoista takaisinmaksuturvalla. Se koettiin vastaajien keskuudessa helpoksi turvaksi. Monella oli myös kokemusta takaisinmaksuturvasta henkilökohtaisessa asuntolainassaan, joka helpotti ostopäätöksen tekoa myös yrityslainaan.

4.2.5 Tyytyväisyys

Tyytyväisyyttä nykyiseen tilanteeseen kysyttiin siten, että onko laina ja yrittäjä suojattu tarpeeksi hyvin. Lainaa koettiin olevan tarpeeksi hyvin suojattu tai muuten korkojen nousuun oli varauduttu hyvin.

Lainan korko on suojattu, mutta erillistä vakuutusta yrittäjälle ei ole

Lainan mukana myytiin meille korkokatto ja takaisinmaksuturva. Uskoisin että näillä pärjätään

Vastaajat eivät keksineet asioita, joissa pankin täytyisi parantaa neuvotte-luitaan korkosuojausliittymien liittyen. Vastaajat olivat varsin tyytyväisiä saamaansa palveluun. Lähes jokainen vastaaja suosittelisi opinnäytetyön toimeksiantaja pankkia tutuilleen, osa oli jo suositellut. Yhden vastaajan mielipide oli hieman negatiivinen, mutta ei omien sanojensa mukaan vaihtaisi pankkia.

4.3 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön päätavoitteena oli tutkia yritysten suhtautumista korkosuojautumiseen. Tutkimuksessa selvitettiin vastausta kysymykseen mitä yritykset tietävät korkosuojaustuotteista. Tutkimuksesta voidaan todeta vastaajien olleen hyvin tietoisia korkosuojaustuotteista ja niiden vaikutuksista. Asiakkaat tiesivät heti mistä asiasta tutkimuksessa on kyse. He kertoivat myynti tilanteesta muistuneita esimerkkejä. Lainaneuvottelijat olivat tehneet asiakkaiden mielestä hyvää työtä lainakeskusteluissa.

Asiakkaat olivat selvillä nykyisestä alhaisesta korkotasosta. Korkosuojaustuotteet olivat puhuttaneet asiakkaita lainakeskustelun jälkeenkin. Tietämyksen voidaan todeta olevan hyvällä tasolla kaikilla vastaajilla. Pankin on tärkeää panostaa siihen, että asiakkaat saavat parhaat mahdolliset tiedot tuotteista, kun tekevät ostopäätöstään.

Ensimmäinen alatutkimuskysymys käsitteli korkosuojausten ottamista lainoihin. Jokainen kyselyyn vastaajista oli ottanut lainaansa korkosuojaustuotteen. Kaikki vastaajat olivat tyytyväisiä päätökseensä. Tästä voidaan todeta neuvottelijoiden onnistuminen lainaneuvottelutilanteessa. Asiakkaat olivat saaneet tarvittavat tiedot, jotta ostopäätös oli syntynyt. Lisäkysymyksen ei tässä tutkimuksessa saatu vastausta sillä kaikki vastaajat olivat ottaneet korkosuojaustuotteen lainaansa.

Toinen alatutkimuskysymys käsitteli korkosuojaustuotteiden ajankohtaisuutta. Asiakkaat tiedustivat korkojen olevan alhaiset ja sen, että korot eivät aina pysy matalina. Ajankohtaisuus oli myös tuotu esiin neuvottelijan esimerkeissä korkosuojausten toiminnasta. Vastaajat olivat myös aktiivisia korkomarkkinoiden seuraajia. Korkomarkkinoita seurattiin lehdistä, internetistä sekä pankin omilta sivuilta. Vastaajat selvästi tiesivät mistä tiedon koroista saa. Voidaan todeta asiakkaiden kokevan korkosuojaustuotteet ajankohtaisiksi alhaisessa korkotasossa.

Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen luotettavuutta, se kuvastaa tutkimuksen tulosten toistuvuutta. Vastaukset tulisi siis toistua monessa eri tutkimuksessa tai vastauksessa. Haastateltavien antamien vastausten mahdollinen todellisuuden kaunistelu täytyy ottaa huomioon tutkittaessa tutkimuksen reliabiliteettia. (Jyväskylän yliopisto 2009.)

Tämän tutkimuksen reliabiliteetti olisi korkeampi, mikäli vastaajia olisi ollut enemmän. Jotta reliabiliteetti voisi jatkossa olla korkeampi tulisi haastateltuja lisätä sekä pitäisi olla useampi aineistonkeruumenetelmä. Reliabiliteettia kuitenkin tukee haastattelun toteutuksen kuvaus sekä kysymyslomakkeen löytyminen liitteistä. Näillä tutkimus voitaisiin toistaa samalla tavalla uudelleen.

Toinen tärkeä tutkimuksen ominaisuus on validiteetti. Validiteetti kuvaa tutkimuksen pätevyyttä. Validiteetti kuvastaa, kuinka hyvin tutkimus kuvaa alkuperäistä tutkimusongelmaa. Validiteettia voi korostaa vastauksissa jotka poikkeavat normaalista. Tutkimus ei voi koskaan täydellisesti vastata ilmiöön, koska tutkittavalla ilmiöllä sekä sen kokemisella on aina eroja. (Jyväskylän yliopisto 2009.)

Tutkimuksessa pyrittiin ottamaan saman kokoisia yrityksiä, jotta vastaukset olisivat vertailu kelpoisia. Ihmisten suhtautuminen lainoihin tuo vastauksiin suuria vaihteluja, mitä voisi lieventää isommalla otannalla. Saadut vastaukset olivat kuitenkin toisiaan mukailevia.

5 YHTEENVETO

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää ovatko yritysasiakkaat tietoisia korkosuojaustuotteista ja ovatko he varautuneita korkojen nousuun. Opinnäytetyön empiirinen osuus toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena. Tutkimus on tehty finanssialalla toimivalle pankille.

Teoriaosuudessa käsiteltiin erilaisia korkoja ja niiden tämänhetkisiä tilanteita. Koroista kerrottiin EKP:n ohjaukorko, Euribor, primekorko, peruskorko sekä Eonia. Jokaisen koron kohdalla kerrottiin määräytymistavasta, niiden käytöstä sekä tämän hetkisestä koron tilanteesta. Teoriassa käsiteltiin myös lainamarkkinoihin liittyviä asioita sekä mitä korkoriski tarkoittaa. Lainamarkkinoissa esiteltiin erilaiset lyhennys tavat, kuten annuiteetti, tasalyhennys, kiinteä tasaerä sekä bullet laina. Korkoriskiä syntyy, kun yritys ottaa talouteensa vierasta pääomaa, eli tässä tapauksessa lainaa. Korkoriskiin tulisi varautua. Toimeksiantaja pankin valittavana olevat korkosuojaustuotteet esiteltiin luvussa kolme. Korkosuojaus tuotteita esiteltiin kuusi kappaletta ja suurin osa niistä avattiin lukijalle esimerkkien avulla. Teorian tarkoituksena oli avata lukijalle, millaisia vaihtoehtoja yrityksillä on lainojen lyhennystavoiksi ja koroiksi sekä mitä suojaustuotteita yrityslainoihin on mahdollista saada. Teoriaosuudella luotiin hyvä tietopohja empiriaosuutta varten.

Tutkimus toteutettiin toimeksiantaja pankin asiakkaille teemahaastatteluna. Haastattelut toteutettiin puhelimitse toimeksiantaja pankin rajaamille mikroyritys asiakkaille. Haastatteluja pidettiin seitsemän ja ne hoidettiin puhelulla. Haastateltaville lähetettiin haastatteluun valmistava sähköposti. Sähköposti helpotti yritysten valmistautumista haastatteluun ja olemaan avoimempia yrityksen raha-asioista, koska he olivat rauhassa saaneet miettiä mitä asioita haluavat tuoda esille tutkimuksen aiheesta. Näin haastatteluista saatiin kattavia.

Tutkimuksen perusteella voidaan päätellä, että asiakkaat ovat hyvin tietoisia nykyisestä korkotilanteesta. He myös tietävät kuinka korkojen nousulta tulisi suojautua ja kaikki haastateltavat olivat myös suojautuneet korkojen

nousulta, osa myös usealla tavalla. Asiakkaat ovat myös hyvin aktiivisia korkomarkkinoiden seuraajia. Korkomarkkinoita seurattiin Kauppalehdestä, pankin internet-sivuilta ja osa saa tietonsa sanomalehdistä. Jokainen haastateltu oli ottanut lainaansa korkosuojaus tuotteen pankin ehdotuksen mukaisesti ja neuvottelutilannetta pankissa keuhuttiin kattavaksi. Käytettyjä suojausmenetelmiä oli korkokatto, korkoputki, luottojen hajautus sekä takaisinmaksuturva.

Vahvemman reliabiliteetin saavuttamiseksi täytyisi saada suurempi otanta niin korkosuojaustuotteen ottaneista asiakkaista kuin myös heistä, jotka sen jättivät ottamatta. Näin saataisiin laajempi kuva syistä korkosuojausten ottamisen tai ottamatta jättämisen perusteella. Tutkimustuloksiin ei voida tällä hetkellä täysin nojautua.

Jatkotutkimuksena voisi toteuttaa toisen kvalitatiivisen tutkimuksen, jossa tutkittaisiin asiakkaita, jotka eivät ole ottaneet korkosuojaustuotetta lainaansa. Näin saataisiin tietoon mitä syitä neuvotteluissa täytyisi ottaa huomioon. Näihin syihin miksi korkosuojaustuotetta ei ole otettu voitaisiin kehittää myyntiä vahvistavat vasta-argumentit.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. uudistettu painos. Helsinki: Edita.

Hirsijärvi, S., Remes, P. 2015. Tutkimushaastattelu. Helsinki: Gaudeamus

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. uudistettu painos. Helsinki: Tammi.

Kontkanen, E. 2015 Pankkitoiminnan käsikirja. Vantaa: Hansaprint Oy

Tuhkanen J. 2006. Korkokäsikirja: sijoittajalle ja lainanottajalle. Helsinki: Edita.

Elektroniset lähteet:

Aalto, T. 2014. Kuinka suojautua riskeiltä asuntolainan ottajana? case: Päijät-Hämeen Osuuspankki] Lahden Ammattikorkeakoulu. [viitattu 27.1.2018] Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/76868/aalto_tuomo.pdf?sequence=1

Danske Bank. 2018. Tietoa koronvaihtosopimuksista ja swaptioista [viitattu 1.9.2018] Saatavissa: https://danske-bank.fi/PDF/MiFid/04tietoa_koronvaihtosopimuksista.pdf

Emmi. 2018a. Eonia [viitattu 1.10.2018] Saatavissa: <https://www.emmi-benchmarks.eu/euribor-eonia-org/eonia-history.html>

Emmi. 2018b. Charts [Viitattu 6.11.2018] Saatavissa: <https://www.emmi-benchmarks.eu/>

Euroopan Keskuspankki. 21.9.2017 päivitetty 31.10.2018. Miksi viitekorot ovat niin tärkeitä? [Viitattu 7.11.2018] Saatavissa: https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me-more/html/benchmark_rates_qa.fi.html

Euroopan Keskuspankki. 10.3.2016. Mikä on EKP:n talletuskorko? [Viitattu 7.11.2018] Saatavissa: <https://www.ecb.europa.eu/explainers/tell-me/html/what-is-the-deposit-facility-rate.fi.html>

Heinänen, S. 2011. Korkoriskiltä suojautuminen case: Nordea Pankki Suomi Oyj. Lahden Ammattikorkeakoulu. [viitattu 27.1.2018] Saatavissa: http://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/25667/Heina-nen_Sari.pdf?sequence=2

Jyväskylän yliopisto. 18.2.2009. Validiteetti ja reliabiliteetti. [Viitattu 13.11.2018] Saatavissa: http://www.mit.jyu.fi/ope/kurssit/Gradu-ryhma/PDFt/validius_ja_reliabiliteetti.pdf

Kauppalehti. 12.1.2018. OP:n talletuskorko määräytyy jatkossa omistaja-asiakkuuden mukaan – muille tarjolla nolaa. [Viitattu 30.10.2018] Saatavissa: <https://www.kauppalehti.fi/uutiset/opn-talletuskorko-maaraytyy-jatkossa-omistaja-asiakkuuden-mukaan-muille-tarjolla-nolaa/2a2e6069-0093-3187-9486-048aab8dfec8>

Lakivälitys. 2018. Bullet-laina. [Viitattu 10.11.2018] Saatavissa: <https://www.lakivalitys.fi/pro/bullet-laina>

Maaseudun Tulevaisuus. 3.3.2018. Pankit suosittelevat innokkaasti suojauksia – OP luottaa korkokattoon, Nordea ja Danske korkoputkeen. [Viitattu 28.10.2018] Saatavissa: <https://www.maaseuduntulevaisuus.fi/talous/artikkeli-1.226364>

Nordea. 2018. Asuntolainan lyhennystavat. [Viitattu 10.11.2018] Saatavissa: <https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/lainat/asuntolainat/lyhennystavat.html>

OP. 2018a. Tietoa ryhmästä. [Viitattu 10.11.2018] Saatavissa: <https://uusi.op.fi/op-ryhma/tietoa-ryhmasta>

OP. 2018b. OP-Prime [Viitattu 4.11.2018] Saatavissa:

https://www.op.fi/op?sivu=ra-tes.html&ID_NOTATION=&id=32405&naviSelect=&group=op_prime&name_db_sy-bol=&sym=&chart_type=step&chart_bench1=choose&chart_scale=abs

OP. 2018c. Korkoriskit ja niiden hallinta. [Viitattu 8.11.2018] Saatavissa:

<https://uusi.op.fi/yritykset/rahoitus/korkoriskit>

OP. 2018d. Korkokattoinen yritysluotto [viitattu 21.6.2018] Saatavissa:

<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=150704932&srcpl=4>

OP. 2018e. Korkoputki [viitattu 26.6.2018] Saatavissa:

<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=150704938&srcpl=4>

OP. 2018f. Yritysluoton takaisinmaksuturva [viitattu 28.8.2018] Saatavissa:

<https://www.op.fi/media/liitteet?cid=151643624&srcpl=4>

OP. 19.3.2018. OP-prime laskee 0,25 prosenttiin [Viitattu 4.11.2018] Saatavissa: https://uusi.op.fi/op-ryhma/medialle/tiedotteet?id=2853102_PRC

Suomen Pankki, Euro&Talous. 4.10.2018. Kasvu jatkuu, näkymät vaimentuneet. [Viitattu 30.10.2018] Saatavissa: <https://www.eurojatalous.fi/fi/2018/4/kasvu-jatkuu-nakymat-vaimentuneet/>

Suomen Pankki. 2018e. Peruskoron muutokset. [Viitattu 1.11.2018] Saatavissa: https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/korot/taulukot2/korot_taulukot/peruskoron_muutokset_uusi/

Suomen Pankki. 2018d. Euribor rates. [Viitattu 6.11.2018] Saatavissa: <https://www.suomenpankki.fi/en/Statistics/chart-gallery/interest-rates-and-exchange-rates/interest-rates/euriborkorot/>

Suomen Pankki. 2018c. Euribor-, Eonia- ja Eurepokorot. [Viitattu 6.11.2018] Saatavissa: <https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/korot/kuvaus/#euribor>

Suomen Pankki. 2018a. Tilastot [Viitattu 7.11.2018] Saatavissa:

https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/korot/kuviot/korot_kuviot/euri-bor_ekpohj_kk_chrt_fi/

Suomen Pankki. 2018b. Eurokampus [Viitattu 4.11.2018] Saatavissa:

<http://www.euro.fi/fi/lukiot-ja-ammattiopistot/rahopolitiikka/rahopolitiikan-to-teuttaminen/>

Suomen Pankki. 30.10.2018. Suomen rahalaitosten euroalueen kotitalouksille ja yrityksille myöntämien euromaaräisten lainojen kannan vuosikasvu.

[Viitattu 10.11.2018] Saatavissa: https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/rahalaitosten-tase-lainat-ja-talletukset-ja-korot/kuviot/rati-kuviot-fi/lainojen_vuosikasvu_chrt_fi/

Salkunrakentaja. 17.5.2017. Annuiteetti ja muut lyhennystavat – muista nämä asiat hakiessasi asuntolainaa [Viitattu 10.11.2018] Saatavissa:

<https://www.salkunrakentaja.fi/2017/05/annuiteetti/>

Taloustaito. 19.2.2018. Onko korkojen nousu nurkan vai korttelin takana?

[Viitattu 28.10.2018] Saatavissa: <https://www.taloustaito.fi/koti/onko-korkojen-nousu-nurkan-vai-korttelin-takana/>

Tilastokeskus. 2018. Käsitteet: Mikroyritys. [viitattu 21.6.2018] Saatavissa:

<http://www.stat.fi/meta/kas/mikroyritys.html>

Varallisuus akatemia. 18.4.2018 Hajauttaminen suojauskeinona. [Viitattu

19.11.2018] Saatavissa: <https://www.varallisuusakatemia.fi/hajauttaminen-suojautumiskeinona/>

LIITTEET

Liite 1: Sähköposti haastateltaville

Hei!

Puhelumme viitaten, sovimme siinä haastatteluajan opinnäytetyöhöni.

Sopimamme haastattelu aika on xx.xx.2018 kello xx.xx. Soitan teille silloin numeroon xxxxxxxxxx. Mikäli aika ei kuitenkaan jostain syystä teille sovi, soittatthan minulle takaisin numeroon xxxxxxxxxx.

Opinnäytetyöni aihe on x pankin toimeksiantama. Kaikki antamasi tiedot julkaistaan opinnäytetyössä anonymisti, myöskään pankin nimeä ei siinä julkaista. Haastattelu nauhoitetaan myöhempää käsittelyä varten. Tallenteet poistetaan heti kun ne on kirjalliseen muotoon siirretty.

Kuten puhelussa kerroin opinnäytetyöni käsittelee korkosuojaustuotteita. Toivoisin että mieltisitte valmiiksi aihetta hieman, esimerkiksi asioita:

- Mitä ajattelette alhaisesta korkotilanteesta
- Otitteko lainaan korkosuojaustuotteen? Miksi?

Haastattelussa esitän näihin asioihin liittyviä kysymyksiä ja keskustelemme niistä.

Ystävällisin terveisin,

Elisa Koskela

puh. 0400xxxxxx

Lahden ammattikorkeakoulu

Liite 2: Haastattelukysymykset

- Seuraatteko korkojen tasoa?
 - o Mistä seuraat korkojen tasoa?
- Huolettaako korkojen nousu?
 - o Onko siihen varauduttu jotenkin?
- Miten korkosuojaustuotteet lainakeskustelussa teille esiteltiin?
 - o Olitteko ennestään tietoisia korkosuojaustuotteista?
 - o Koetteko saaneen tarpeeksi tietoa korkosuojaustuotteista lainaa ottaessa?
 - o Otitteko lainaan korkosuojaustuotteen? Minkä?
- Oletteko muulla tavoin varautuneet korkojen nousuun?
- Onko yrittäjää vakuutettu?
- Koetteko että laina ja yrittäjä on suojattu tarpeeksi hyvin?
- Suositteletko pankkia X tutuillesi?